

مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران
تیم شهید بهارک

بسمه تعالی

۱۳۸۲ / ۱۵ / ۳۰

دانشگاه شهید بهارک کرمان

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

۱۳۸۲ / ۱۵ / ۳۰

بخش علوم اجتماعی

پایان نامه تمصیلی جهت اخذ درجه

کارشناسی ارشد در

رشته جامعه شناسی

بررسی عوامل موثر بر ارتکاب جرم
مطالعه موردی (زندانیان زندان ساری)

استاد راهنما: دکتر احمد عبداللهی

استاد مشاور: دکتر محمود غفوری

دانشجو: رضا قاسمی

شهریور ۱۳۸۰

ب

۵۸۸۹۵

۱۳۸۲ / ۵ / ۳۰

مرکز اطلاعات مدرک علمی ایران
تهیه مدرک

اداره تحصیلات تکمیلی

دانشگاه شهید باهنر

بسمه تعالی

این پایان نامه

به عنوان یکی از شرایط احراز درجه کارشناسی ارشد

به

بخش علوم اجتماعی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید باهنر کرمان

تسلیم شده است و هیچ گونه مدرکی به عنوان فراغت از تحصیل دوره مزبور شناخته نمی شود.

امضاء

نام و نام خانوادگی

رضا قاسمی

دانشجو:

دکتر احمد عبداللہی

استاد راهنما:

دکتر محمود غفوری

استاد مشاور:

دکتر حبیب احمدی

دور ۱:

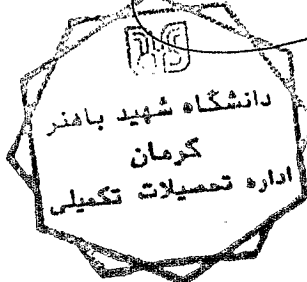
دکتریدا... جوادی

دور ۲:

دور ۳:

حق چاپ محفوظ و مخصوص به مولف است

(ج)

تقدیم به همه انسانهای آزاد اندیش
علی الخصوص به همسنگرانم که در سنگر عزت و شرف به خون
غلطیدند
و امنیت را برای ما به ارمغان آوردند.

حمد و سپاس بر خداوند متعال

من له يشكر المفلوق، له يشكر المفلوق

در اینجا ضروری می دانم از تمامی کسانی که مرا در انجام این تحقیق به روشها و انحاء گوناگون یاری نموده اند نهایت تشکر و قدردانی خود را اعلام بنمایم.

از استاد محترم جناب آقای دکتر احمد عبداللهی به عنوان استاد راهنما، که اصلی ترین بار زحمت و شکل گیری این تحقیق را متقبل شده اند. در طول این پژوهش همواره از نکته سنجی ها و ارشادات ایشان بهره گرفتم. صمیمانه آنها را ارج می نهم و سپاسگزارم. از استاد گرامی جناب آقای دکتر محمود غفوری که علاوه بر زحمات امورات اداری بخش، به عنوان مدیر محترم گروه، در این تحقیق نیز سمت استاد مشاور را نیز داشته اند تقدیر و تشکر خالصانه می نمایم.

از همه اساتید محترم بخش علوم اجتماعی که در طول دوران تحصیل از محضر آنها کسب علم و دانش نموده ام نیز کمال امتنان را دارم.

از جناب آقای دکتر حسینی محقق مؤسسه جرم شناسی و جزا دانشکده حقوق دانشگاه تهران به خاطر ارائه برخی راهنمایی ها تقدیر و تشکر می نمایم.

از جناب آقای علی رحمانی عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد بابل بخاطر کمک های ارزنده شان سپاسگزارم.

از مدیریت محترم زندان ساری و همچنین از برادر عزیزم آقای سید هادی حسینی به جهت مساعدت های ارزنده شان تقدیر و تشکر دارم.

از همکاران عزیزم، مخصوصاً جناب سرهنگ پورچالی و جناب سرهنگ افتخاری بخاطر ایجاد فرصت مناسب برای انجام این تحقیق تقدیر و تشکر می نمایم.

از اعضای خانواده ام (همسر، پدر، مادر، خواهر، برادر و فرزندانم) که آرامش و آسایش لازم را برای انجام این پژوهش فراهم نمودند سپاسگزارم. مخصوصاً از همسر و همچنین از برادرم مصطفی، که زحمت تایپ و تنظیم نوشته ها را نیز متقبل شده بودند.

والسلام

مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران
تسبیح در رکعت

پژوه

بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب جرم (مطالعه موردی: زندانیان زندان ساری)

توسط
رضا قاسمی

هدف از انجام این تحقیق، بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب جرم می باشد. این تحقیق به شیوه پیمایش انجام شده است. اطلاعات به وسیله پرسشنامه همراه با مصاحبه از ۱۲۶ نفر از زندانیان زندان ساری جمع آوری شده است.

در این تحقیق از نظرات امیل دورکیم، رابرت مرتون، ادوین ساترلند، کلوارد و اوهلین، دیوید ماتزا، نظریه پردازان مکتب شیکاگو و نظریه نظارت اجتماعی استفاده شده است. چارچوب نظری تحقیق ترکیبی می باشد.

نتایج تحلیل دو متغیره نشان می دهد که از میان ۲۱ متغیر مستقل، بین ۱۱ متغیر (سن، تحصیلات، رضایت از زندگی، تعهد مذهبی، توجیه عمل مجرمانه، اعتقاد به هنجارها، اعتماد اجتماعی، نابسامانی خانوادگی، گروه دوستان، وضعیت محل سکونت و درآمد ایده آل) و رفتار مجرمانه رابطه معنی داری وجود داشته و بین ۱۰ متغیر (وضع تأهل، محل تولد، محل سکونت، درآمد، شغل، ترس از مجازات، احساس نظارت و کنترل، پیوندهای اجتماعی، شغل ایده آل و تحصیلات ایده آل) و رفتار مجرمانه رابطه معنی داری دیده نشده است.

نتایج تحلیل چند متغیره نیز نشان می دهد که از میان متغیرهای مستقل تنها ۴ متغیر (اعتقاد به هنجارها، درآمد ایده آل، گروه دوستان و تعهد مذهبی) وارد معادله رگرسیونی شده که در مجموع ۵۴/۳ درصد از واریانس متغیر وابسته را تبیین نموده اند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

م ----- فهرست جداول

فصل اول: کلیات

- ۱-۱- موضوع تحقیق ----- ۲
- ۲-۱- اهمیت، ضرورت و بیان مسأله تحقیق ----- ۲
- ۳-۱- اهداف تحقیق ----- ۴
- ۴-۱- تعریف جرم ----- ۶
- ۵-۱- تاریخچه جرم و مجازات ----- ۹
- ۶-۱- تاریخچه جرم شناسی ----- ۱۱
- ۱-۶-۱- کجرفتاری در اندیشه های ایران قبل از اسلام ----- ۱۱
- ۲-۶-۱- یونان قدیم ----- ۱۲
- ۳-۶-۱- قرون وسطی ----- ۱۳
- ۴-۶-۱- از رسانس تا اوایل قرن هیجدهم ----- ۱۳
- ۵-۶-۱- قرن هیجدهم ----- ۱۳
- ۶-۱-۵- از قرن نوزده تا زمان حال ----- ۱۴

فصل دوم: مبانی نظری تحقیق

- ۱-۲- مقدمه ----- ۱۶
- ۲-۲- بررسی مطالعات و تحقیقات پیشین ----- ۱۶
- ۳-۲- نظریه های زیستی انحرافات ----- ۲۵
- ۴-۲- نظریه های روانشناختی انحرافات ----- ۲۸

- ۳۰-۲-۵- نظریه های حوزه جامعه شناسی انحرافات-----
- ۳۰-۲-۵-۱- نظریه دورکیم-----
- ۳۴-۲-۵-۲- نظریه مرتون-----
- ۴۰-۲-۵-۳- نظریه ساترلند-----
- ۴۳-۲-۵-۴- مکتب شیکاگو-----
- ۴۵-۲-۵-۵- نظریه انگ زنی (برچسب)-----
- ۴۸-۲-۵-۶- نظریه نظارت اجتماعی-----
- ۵۲-۲-۵-۷- نظریه ستیز-----
- ۵۴-۲-۵-۸- نظریه کلوارد و اوهلین-----
- ۵۷-۲-۵-۹- نظریه کوهن-----
- ۵۹-۲-۵-۱۰- نظریه میلر-----
- ۶۰-۲-۵-۱۱- نظریه ماتزا-----
- ۶۲-۲-۶- چارچوب نظری تحقیق-----
- ۷۰-۲-۷- فرضیه ها-----
- ۷۲-۲-۸- مدل مورد نظر-----

فصل سوم: روش شناسی تحقیق

- ۷۴-۳-۱- مقدمه-----
- ۷۴-۳-۲- روش تحقیق-----
- ۷۵-۳-۳- جامعه آماری-----
- ۷۶-۳-۴- جمعیت نمونه-----
- ۷۸-۳-۵- ابزار جمع آوری اطلاعات-----
- ۷۸-۳-۵-۱- آزمون پرسشنامه-----
- ۷۸-۳-۵-۱-۱- اعتبار-----
- ۷۹-۳-۵-۱-۲- روایی-----

۷۹	۶-۳- روش توصیف و تجزیه و تحلیل داده ها
۸۰	۱-۶-۳- توصیف متغیرها
۸۰	۲-۶-۳- تجزیه و تحلیل داده ها با آماره های استنباطی
۸۰	۱-۲-۶-۳- تحلیل واریانس
۸۱	۲-۲-۶-۳- ضریب همبستگی
۸۱	۳-۲-۶-۳- رگرسیون دو متغیره
۸۲	۴-۲-۶-۳- رگرسیون چند متغیره
۸۲	۷-۳- تعریف مفاهیم
۸۵	۸-۳- تعریف متغیرها
۸۵	۱-۸-۳- متغیر وابسته
۸۶	۲-۸-۳- متغیرهای مستقل

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

۹۴	۱-۴- تجزیه و تحلیل و توصیفی جداول یک بعدی
۹۴	۱-۱-۴- میزان محکومیت
۹۴	۲-۱-۴- وضعیت سنی
۹۵	۳-۱-۴- وضعیت تأهل
۹۵	۴-۱-۴- محل تولد
۹۵	۵-۱-۴- میزان درآمد ماهانه
۹۶	۶-۱-۴- میزان تحصیلات
۹۷	۷-۱-۴- نوع شغل
۹۷	۸-۱-۴- رضایت از زندگی
۹۷	۹-۱-۴- تعهد مذهبی
۹۸	۱۰-۱-۴- توجیه عمل مجرمانه
۹۸	۱۱-۱-۴- ترس از مجازات

- ۹۹-۱-۱۲-۴- احساس نظارت و کنترل
- ۹۹-۱-۱۳-۴- اعتقاد به هنجارها
- ۹۹-۱-۱۴-۴- پیوندهای اجتماعی
- ۱۰۰-۱-۱۵-۴- اعتماد اجتماعی
- ۱۰۰-۱-۱۶-۴- گروه دوستان
- ۱۰۱-۱-۱۷-۴- نابسامانی خانوادگی
- ۱۰۱-۱-۱۸-۴- وضع محل سکونت
- ۱۰۱-۱-۱۹-۴- شغل ایده آل
- ۱۰۲-۱-۲۰-۴- درآمد ایده آل
- ۱۰۲-۱-۲۱-۴- تحصیلات ایده آل
- ۱۰۳-۱-۲۲-۴- محل سکونت
- ۱۰۳-۲-۲-۴- تجزیه و تحلیل توصیفی جداول دو بعدی
- ۱۰۳-۱-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب سن
- ۱۰۴-۲-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب وضعیت تأهل
- ۱۰۵-۳-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب محل تولد
- ۱۰۶-۴-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب درآمد
- ۱۰۶-۵-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب تحصیلات
- ۱۰۷-۶-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب شغل
- ۱۰۸-۷-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب رضایت از زندگی
- ۱۰۹-۸-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب تعهد مذهبی
- ۱۱۰-۹-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب ترس از مجازات
- ۱۱۱-۱۰-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب توجه عمل مجرمانه
- ۱۱۲-۱۱-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب احساس نظارت و کنترل
- ۱۱۳-۱۲-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب اعتقاد به هنجارها
- ۱۱۵-۱۳-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب پیوندهای اجتماعی

- ۱۱۶-۴-۲-۱۴- رفتار مجرمانه بر حسب اعتماد اجتماعی
- ۱۱۷-۴-۲-۱۵- رفتار مجرمانه بر حسب نابسامانی خانوادگی
- ۱۱۸-۴-۲-۱۶- رفتار مجرمانه بر حسب گروه دوستان
- ۱۱۸-۴-۲-۱۷- رفتار مجرمانه بر حسب وضع محل سکونت
- ۱۱۹-۴-۲-۱۸- رفتار مجرمانه بر حسب شغل ایده آل
- ۱۲۰-۴-۲-۱۹- رفتار مجرمانه بر حسب درآمد ایده آل
- ۱۲۱-۴-۲-۲۰- رفتار مجرمانه بر حسب تحصیلات ایده آل
- ۱۲۲-۴-۲-۲۱- رفتار مجرمانه بر حسب محل سکونت
- ۱۲۳-۴-۳- تجزیه و تحلیل استنباطی داده ها
- ۱۲۳-۴-۳-۱- بررسی فرضیه یک
- ۱۲۴-۴-۳-۲- بررسی فرضیه دو
- ۱۲۵-۴-۳-۳- بررسی فرضیه سه
- ۱۲۵-۴-۳-۴- بررسی فرضیه چهار
- ۱۲۶-۴-۳-۵- بررسی فرضیه پنجم
- ۱۲۷-۴-۳-۶- بررسی فرضیه ششم
- ۱۲۸-۴-۳-۷- بررسی فرضیه هفتم
- ۱۲۸-۴-۳-۸- بررسی فرضیه هشتم
- ۱۲۹-۴-۳-۹- بررسی فرضیه نهم
- ۱۳۰-۴-۳-۱۰- بررسی فرضیه دهم
- ۱۳۱-۴-۳-۱۱- بررسی فرضیه یازدهم
- ۱۳۲-۴-۳-۱۲- بررسی فرضیه دوازدهم
- ۱۳۲-۴-۳-۱۳- بررسی فرضیه سیزدهم
- ۱۳۳-۴-۳-۱۴- بررسی فرضیه چهاردهم
- ۱۳۴-۴-۳-۱۵- بررسی فرضیه پانزدهم
- ۱۳۵-۴-۳-۱۶- بررسی فرضیه شانزدهم

- ۱۳۶-----۴-۳-۱۷- بررسی فرضیه هفدهم
- ۱۳۷-----۴-۳-۱۸- بررسی فرضیه هیجدهم
- ۱۳۷-----۴-۳-۱۹- بررسی فرضیه نوزدهم
- ۱۳۸-----۴-۳-۲۰- بررسی فرضیه بیستم
- ۱۳۹-----۴-۳-۲۱- بررسی فرضیه بیست و یکم
- ۱۴۰-----۴-۴- تحلیل چند متغیره
- ۱۴۰-----۴-۴-۱- ارزیابی معادله پیش بینی رفتار مجرمانه بر حسب متغیرهای اجتماعی، جمعیتی
- ۱۴۰-----۴-۴-۲- ارزیابی معادله پیش بینی رفتار مجرمانه بر حسب متغیرهای کنترل اجتماعی
- ۱۴۱-----۴-۴-۳- ارزیابی معادله پیش بینی رفتار مجرمانه بر حسب متغیرهای پیوستگی اجتماعی
- ۱۴۱-----۴-۴-۴- ارزیابی معادله پیش بینی رفتار مجرمانه بر حسب متغیرهای جامعه پذیری نابهنجار
- ۱۴۱-----۴-۴-۵- ارزیابی معادله پیش بینی رفتار مجرمانه بر حسب متغیرهای ایده آل
- ۱۴۲-----۴-۴-۶- ارزیابی معادله پیش بینی رفتار مجرمانه بر حسب متغیرهای تأیید شده

فصل پنجم: نتیجه گیری

- ۱۴۵-----۵-۱- نتیجه گیری
- ۱۵۰-----۵-۲- محدودیت ها
- ۱۵۱-----۵-۳- پیشنهادات
- ۱۵۲-----مدل تبیین فرضیات اثبات شده
- ۱۵۵-----پیوست
- ۱۶۲-----فهرست منابع

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۷۵	جدول ۳-۳-جامعه آماری
۷۷	جدول ۳-۳-جمعیت نمونه
۸۳	جدول ۳-۳-دسته بندی جرائم
۹۲	جدول ۴-۳-معرفی متغیرها وسوالات مربوطه
۹۴	جدول ۴-۱-۱-فراوانی میزان محکومیت
۹۵	جدول ۴-۱-۲-فراوانی سن
۹۵	جدول ۴-۱-۳-فراوانی وضع تاهل
۹۵	جدول ۴-۱-۴-فراوانی محل تولد
۹۶	جدول ۴-۱-۵-فراوانی درآمد
۹۶	جدول ۴-۱-۶-فراوانی تحصیلات
۹۷	جدول ۴-۱-۷-فراوانی شغل
۹۷	جدول ۴-۱-۸-فراوانی رضایت از زندگی
۹۸	جدول ۴-۱-۹-فراوانی تعهد مذهبی
۹۸	جدول ۴-۱-۱۰-فراوانی توجیه عمل مجرمانه
۹۸	جدول ۴-۱-۱۱-فراوانی ترس از مجازات
۹۹	جدول ۴-۱-۱۲-فراوانی احساس نظارت وکنترل
۹۹	جدول ۴-۱-۱۳-فراوانی اعتقاد به هنجارها
۱۰۰	جدول ۴-۱-۱۴-فراوانی پیوند های اجتماعی
۱۰۰	جدول ۴-۱-۱۵-فراوانی اعتماد اجتماعی
۱۰۰	جدول ۴-۱-۱۶-فراوانی گروه دوستان

- جدول ۴-۱-۱۷- فراوانی نابسامانی خانوادگی ----- ۱۰۱
- جدول ۴-۱-۱۸- فراوانی وضع محل سکونت ----- ۱۰۱
- جدول ۴-۱-۱۹- فراوانی شغل ایده آل ----- ۱۰۲
- جدول ۴-۱-۲۰- فراوانی درآمد ایده آل ----- ۱۰۲
- جدول ۴-۱-۲۱- فراوانی تحصیلات ایده آل ----- ۱۰۳
- جدول ۴-۱-۲۲- فراوانی محل سکونت ----- ۱۰۳
- جدول ۴-۲-۱- رفتار مجرمانه بر حسب سن ----- ۱۰۴
- جدول ۴-۲-۲- رفتار مجرمانه بر حسب وضع تاهل ----- ۱۰۵
- جدول ۴-۲-۳- رفتار مجرمانه بر حسب محل تولد ----- ۱۰۵
- جدول ۴-۲-۴- رفتار مجرمانه بر حسب درآمد ----- ۱۰۶
- جدول ۴-۲-۵- رفتار مجرمانه بر حسب تحصیلات ----- ۱۰۷
- جدول ۴-۲-۶- رفتار مجرمانه بر حسب شغل ----- ۱۰۸
- جدول ۴-۲-۷- رفتار مجرمانه بر حسب رضایت از زندگی ----- ۱۰۹
- جدول ۴-۲-۸- رفتار مجرمانه بر حسب تعهد مذهبی ----- ۱۱۰
- جدول ۴-۲-۹- رفتار مجرمانه بر حسب ترس از مجازات ----- ۱۱۱
- جدول ۴-۲-۱۰- رفتار مجرمانه بر حسب توجیه عمل مجرمانه ----- ۱۱۲
- جدول ۴-۲-۱۱- رفتار مجرمانه بر حسب احساس نظارت و کنترل ----- ۱۱۳
- جدول ۴-۲-۱۲- رفتار مجرمانه بر حسب اعتقاد به هنجارها ----- ۱۱۴
- جدول ۴-۲-۱۳- رفتار مجرمانه بر حسب پیوندهای اجتماعی ----- ۱۱۵
- جدول ۴-۲-۱۴- رفتار مجرمانه بر حسب اعتماد اجتماعی ----- ۱۱۶
- جدول ۴-۲-۱۵- رفتار مجرمانه بر حسب نابسامانی خانوادگی ----- ۱۱۷
- جدول ۴-۲-۱۶- رفتار مجرمانه بر حسب گروه دوستان ----- ۱۱۸
- جدول ۴-۲-۱۷- رفتار مجرمانه بر حسب وضعیت محل سکونت ----- ۱۱۹
- جدول ۴-۲-۱۸- رفتار مجرمانه بر حسب شغل ایده آل ----- ۱۲۰
- جدول ۴-۲-۱۹- رفتار مجرمانه بر حسب درآمد ایده آل ----- ۱۲۱

- جدول ۴-۲-۲۰- رفتار مجرمانه بر حسب تحصیلات ایده آل ----- ۱۲۲
- جدول ۴-۲-۲۱- رفتار مجرمانه بر حسب محل سکونت ----- ۱۲۳
- جدول ۴-۳-۱- همبستگی سن و رفتار مجرمانه ----- ۱۲۴
- جدول ۴-۳-۲- مقایسه میانگین های وضع تاهل بر حسب رفتار مجرمانه ----- ۱۲۵
- جدول ۴-۳-۳- مقایسه میانگین های محل تولد بر حسب رفتار مجرمانه ----- ۱۲۵
- جدول ۴-۳-۴- مقایسه میانگین های محل سکونت بر حسب رفتار مجرمانه ----- ۱۲۶
- جدول ۴-۳-۵- همبستگی درآمد و رفتار مجرمانه ----- ۱۲۷
- جدول ۴-۳-۶- همبستگی تحصیلات و رفتار مجرمانه ----- ۱۲۷
- جدول ۴-۳-۷- همبستگی شغل و رفتار مجرمانه ----- ۱۲۸
- جدول ۴-۳-۸- همبستگی رضایت از زندگی و رفتار مجرمانه ----- ۱۲۹
- جدول ۴-۳-۹- همبستگی تعهد مذهبی و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۰
- جدول ۴-۳-۱۰- همبستگی ترس از مجازات و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۱
- جدول ۴-۳-۱۱- همبستگی توجیه عمل مجرمانه رفتار مجرمانه ----- ۱۳۱
- جدول ۴-۳-۱۲- همبستگی احساس نظارت و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۲
- جدول ۴-۳-۱۳- همبستگی اعتقاد به هنجارها و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۳
- جدول ۴-۳-۱۴- همبستگی پیوندهای اجتماعی و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۴
- جدول ۴-۳-۱۵- همبستگی اعتماد اجتماعی و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۵
- جدول ۴-۳-۱۶- همبستگی نابسامانی خانوادگی و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۶
- جدول ۴-۳-۱۷- همبستگی گروه دوستان و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۶
- جدول ۴-۳-۱۸- همبستگی وضع محل سکونت و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۷
- جدول ۴-۳-۱۹- همبستگی شغل ایده آل و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۸
- جدول ۴-۳-۲۰- همبستگی درآمد ایده آل و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۹
- جدول ۴-۳-۲۱- همبستگی تحصیلات ایده آل و رفتار مجرمانه ----- ۱۳۹
- جدول ۴-۴-۱- متغیرهای داخل رگرسیون چند متغیره ----- ۱۴۳
- جدول ۵-۱- خلاصه وضعیت آزمون فرضیه ها ----- ۱۵۳